

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 26 (1440). 18 ВЕРЕСНЯ 1981 РОКУ. Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

Трудовий семестр триває

ПО-УДАРНОМУ, НАТХНЕННО

Над табором «Червоний помідор» на високій щоглі полощеться білий прапор з яскравим помідором, інтегралом та вилокю і ложкою. Полощеться прапор серед старих одноповерхових споруд, на галяві, оточеній чагарником, могутніми кленами, тополями; під унісонне дзюрчання невеличкої, але стрімкої, наче з полонини, річки. Піднімали його ще третього дня в понеділок. Струнко стояли представники деканату, мехмату, командири, комісар, студенти, представники радгоспу, всі слухали, як командир загону старший викладач кафедри обчислювальної математики І. Є. Вітриченко урочисто зачитує «НАКАЗ». В окремих параграфах затверджується «Імн пансіонату», стіннівка «Йосипівські відомості», введено за хороший труд значки, на яких красується той же помідор, введено комендантський час, заборонено зігрівні напої тощо. Весь ритуал — з фізкультурною пірамідою, що комічно показує, як викладачі можуть зібрати помідори, зі сценкою із «Весілля в Малинівці», з піснями, танцями — пройшов так, як завжди щось подібне проходить на мехматі. З піднесенням. Дотепно. Весело. І не без глибоких повчальних уроків.

На першій же стіннівці, випущеній в той же день, поряд з гумором та сатиричним розділом «Міжнародне життя» є дані про трудові успіхи та недоліки. І ці дані щодня з'являються в «Блискавці». Так, за 8 вересня говориться: ми повинні зібрати державі 3 тисячі тонн томатів, сьогодні кожний зібрав в середньому по 312 кг, а щоб виконати план, — треба зібрати по 518! Сьогодні серед кращих, повідомляється далі, в I бригаді — Устич, Горбазей (збрали по 405 кг), в II — Жакайл (405), в III — Брикер, Гаркуша (400), в IV — Дубчак (450) і т. д. Та найкраще попрацювали Заболотна і Бояковський (XI бригада): вони збрали по 486 кг. Серед відстаючих: I бригада — Фабрицій (171 кг), II — немає, III — Павлуценко (217), IV — Прихода (243) і так до одинадцятої, де відстають Шемелідзе і Чабанова (по 198 кг). ... Дивно, що серед них значиться прізвище І. Фабриція: в тому році він був передовиком, гордістю всього загону. Чи не зарані здає позиції ударник: що ж буде в складніших умовах після вузу, адже студентські роки на все життя залишаються рожевою згадкою — згадкою про полум'яну комсомольську юність, про неослабний рух вперед! І думається, що подібний зрив у такого комсомольця — щось тимчасове, бо вже навіть за ці кілька днів з відстаючими від-

буваються зміни на краще. Так, побувавши 9 вересня на полі в багатьох бригадах, і зокрема, в XI, де працюють Марина Шемелідзе та Ольга Чабанова (студентки III курсу), про яких знав як про відстаючих, що дають за день лише третину норми, я почув, що сьогодні вони йдуть на рівні з багатьма ударниками. Значить, і «Блискавка», і строга, але по-діловому дружня розмова на робочих зборах в колі товаришів, власні роздуми, сумління, комсомольський воєник дають позитивний наслідок: дівчата пішли вгору. І, як за певного командир загону І. Є. Вітриченко, такі випадки не поодинокі, вони — свідчення того, що важкий початок долається не кожним швидко. Але лід вже рушив, колектив починає жити напруженим діловим життям. Ударники-комсомольці внесли рішення ліквідувати свої заборгованості. На цій же лінійці зачитано і «Звернення студентів історичного факультету ОДУ до всіх студентів університету, які працюють на збиранні врожаю-81». Мехмат підтримує «Звернення», прийняв свої соціалістичні зобов'язання і вирішив зі своїм завданням справитись вчасно, без найменших боргів. А коли є мета, то життя наповнюється особливим змістом, стає духовно насиченим, цікавим, хоча і досить напруженим. Дружніше працюється на полі. Після трудового дня випускаються стіннівки. Є газети, телевізор, шахмати, футбольний м'яч. Нещодавно на футбольному полі відбулась зустріч з командою ПТУ-1, виграли 8:0. Побутові умови хороші. Молодь багато читає, дискутує, а коли заграє на галяві гітара, співає студентські пісні. Кожного понеділка, біля річки, влаштовується студентське вогнище — справжній звіт за трудову діяльність в полі і звіт інтелектуально-творчих сил загону. Непересічних талантів тут багато: свої поети, музиканти, актори, художники, читці, філософи, книголюби, — справжня скарбниця культури! А такі люди, звичайно ж, уміють і працювати.

Недаремно в розмові з директором Одеської овочевої дослідної станції, М. Ю. Деревенча, котра займає безкраї поля навколо села Йосипівки Овідіопольського району, я почув багато хорошого про студентів.

Наше спілкування з юнаками і дівчатами переходить в чудову традицію. Вони до нас щороку приїжджають з радістю і ми з радістю вітаємо їх. Приємно було в перший же день, коли вони тут обжилися, побачити знайомі обличчя, в жвавій розмові згадати минулий ударний рік, поговорити про но-

ві завдання. А вони у нас великі. Бо великий врожай. Одних лише помідорів набересться 8 тис. тонн, а ще ж іде цибуля, сині, морква, хотілося б, щоб студенти допомогли нам зібрати 6 тисяч тонн помідорів. Чималий об'єм роботи, і студентів не дуже густо, і плантації не всі однакові (є легші, є важчі для збирання), — та все ж ми дуже сподіваємось, що з цим завданням завзята комсомольська молодь університету справиться. І ми, в свою чергу, робимо все, щоб поліпшити умови їхньої праці і побуту. Радус, що і декан М. Я. Тихоненко, як талановитий педагог, вміє запалювати молодь. То ж і почалась на полях ударна робота.

І я відразу це побачив, коли з Матвієм Юхимовичем приїхав на багар, як тут називають неполивні землі, де 7 бригад збирають ранній сорт помідорів — «Факел» (суходольний). В кущах ще не так багато червоних їх: невеликих набагато більше, ніж зрілих, але саме тому і треба поспішати — помідори щодня будуть спалахувати з великою силою, милуючи око, як диво, створене енергією сонця, і все більше турбуючи господарів — чи ж встигнуть зібрати вчасно це народне добро і здати його державі. Студентські бригади працюють в безперебійному ритмі.

В них є свої ударники і навіть рекордсмени. Так, студенти III курсу Олег Горбазей та Анатолій Устич (I бригада, керівник — старший викладач кафедри теоретичної механіки А. С. Семенов) вчора дали по 900 кг, сьогодні до 12-ої години — по півнорми; студенти II курсу Іра Тараненко та Надія Пацай (II бригада асистента кафедри маганалізу В. Д. Діденка) вчора — по 800 кг, сьогодні до 12-ої години — теж по півнормі. І таких ударників я міг би тут назвати не один десяток. І з багатьох бригад, навіть з одинадцятої (керівник — аспірант кафедри історії КНРС М. Я. Ковальов), котра в перші дні йшла в відстаючих, а тепер починає підтягуватись.

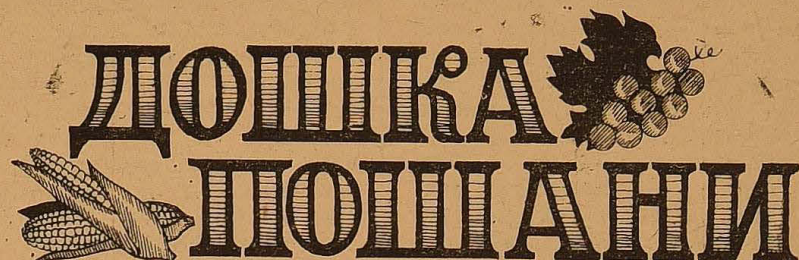
Та, на жаль, відстаючих студентів поки що чимало. Чи просто байдужих до загальної справи. «Блискавка» ще про них скаже своє строге слово.

Та надзвичайно радує те, що колектив дружнього загону суворо осудив їх поведінку, що в нього є своя дорога в майбутнє: щоб жоден день, жодна година не змарнувалися, не затліли безпрекрасного горіння, щоб і твоя сила маленьким, але пружним потоком вливалась в могутню ріку народного життя.

А. МИХАЙЛОВ,
наш спец. кор.

Овідіопольський район.

СТУДЕНТСЬКУ ПРАЦЮ— НА СЛУЖБУ БАТЬКІВЩИНІ

Рішенням парткому, ректорату, комітету комсомолу Одеського ордена Трудового Червоного прапора державного університету імені І. І. Мечникова на Дошку пошани заносяться:

Студенти фізичного факультету В. Бабін, А. Рахель, А. Овчинникова, Л. Бенд, Н. Количева, Е. Кашель, С. Гасанов, Н. Трунова, Т. Каменна, А. Лубеннікова, які на збиранні овочів у радгоспі імені XXV з'їзду КНРС (с. Петродолинське Овідіопольського району) систематично перевиконували норму.

Студенти III курсу механіко-математичного факультету В. Березовський та Ю. Крутій, які на збиранні томатів перевиконували норми, збираючи більше однієї тонни овочів щодня на полях овочевої дослідної станції (с. Йосипівка) Овідіопольського району.

Студенти IV курсу фізичного факультету В. Олексієв, О. Кондрашов та Д. Янушкевич, котрі працювали на штабелюванні бутелів у радгоспі ім. XXV з'їзду КНРС (с. Петродолинське Овідіопольського району). Вони виконували по чотири норми за день, штабелюючи 1850 бутелів (рекорд радгоспу — 1500).

ІНІЦІАТИВУ СХВАЛЕНО

БЮРО ОДЕСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМ УКРАЇНИ І ОРГАНІЗАЦІО-ВИКОНАВЧЕ БЮРО ПРАВЛІННЯ ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОВАРИШТВ «ЗНАННЯ» СХВАЛИЛИ ІНІЦІАТИВУ БІЙЦІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗАГОНІВ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖУНІВЕРСИТЕТУ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ-КОНКУРСУ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТСЬКИХ ЗАГОНІВ, ПРИСВЯЧЕНОГО 40-РІЧЧЮ ГЕРОІЧНОЇ ОБОРОНИ МІСТА-ГЕРОЯ ОДЕСИ І ЗАТВЕРДИЛИ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОГЛЯД.

ПОЛОЖЕННЯ

Найважливіше завдання огляду — підвищення ролі студентських загонів у ідеологічному та політичному забезпеченні, у виконанні виробничих завдань першого року одинадцятип'ятирічки, взятих на себе соціалістичних зобов'язань:

— посилення агітаційно-пропагандистської діяльності загонів по виконанню рішень партійних з'їздів у місцях дислокації серед населення;

— активне залучення бійців до руху «Одинадцятип'ятиріччя — ударну працю, знання, ініціативу і творчість молодих!»

Огляд проводиться у три етапи.

I етап — 3 вересня — 12 вересня.

На місцях дислокації організовується робота політклубу «Агітатор», розпочинається спільна робота з комсомольськими організаціями на місцях, готується концертна програма, лектори-бійці СВЗ починають цикл лекцій, присвячених героїчній обороні міста-героя Одеси, організовується шефство над ветеранами війни, сім'ями загиблих воїнів.

II етап — 13 вересня — 22 вересня.

Відкриття етапу розпочинається з проведення єдиної обласної політгодини у загонах «Праця кожного — гордість всіх!»

На цьому етапі у загонах проходять зустрічі з делегатами партійних з'їздів, передовиками і новаторами сільськогосподарського виробництва, героями праці, сільською творчою інтелігенцією: проводиться огляд-конкурс наочної агітації між загонами; організовується через обласну комсомольську газету «Комсомольська іскра» перекличка загонів, що змагаються. Ведеться активна лекторська діяльність бійців серед населення культурно-масова, спортивна і шефська робота. Бійці загонів продовжують участь у всесоюзних опера-

ціях «Солдатський лист», «Пам'ять», «Дороги Батьківщини».

Завершується етап 22 вересня проведенням у загонах другої єдиної обласної політгодини «Заповіти Леніна, приклад партії наслідуємо у всьому», на якому підводяться попередні підсумки виконання договірних зобов'язань, аналізується стан політико-виховної роботи у загонах і серед населення, визначаються шляхи виконання і перевиконання соціалістичних зобов'язань.

III етап — 23 вересня — 3 жовтня.

Проведення зустрічей учасників сільськогосподарських загонів: «За круглим столом» редакцій районних газет, у райкомах комсомолу і зональних штабах. Аналіз підсумків участі студентських загонів в огляді громадсько-політичної роботи. Використання передового досвіду пропагандистської діяльності бійців на місцях.

Кінцеве підведення підсумків огляду здійснюється обласним штабом студентських загонів обкому ЛКСМ України на основі поданих звітів, документів, а також за результатами рейдів - перевірок сільськогосподарських робіт представниками обласного штабу СВЗ.

Комсомольські організації вузів і середніх спеціальних навчальних закладів, які стануть переможцями огляду громадсько-політичної роботи по виконанню рішень XXVI з'їзду КНРС і XXVI з'їзду Компартії України, нагороджуються Пам'ятними вимпелами і Почесними грамотами обкому ЛКСМ України і обласної організації товариства «Знання».

Комсомольські організації, які посіли відповідно II і III місця, нагороджуються Почесними грамотами обкому ЛКСМ України і обласної організації товариства «Знання».

УЧБОВИЙ ПРОЦЕС — НА ВИЩИЙ РІВЕНЬ

Вища школа вступила в новий учбовий рік. Вчені-педагоги та студентство озброєні чіткою програмою діяльності, котра визначена рішеннями XXVI з'їзду КПРС. Основне завдання полягає в дальшому підвищенні рівня наукової і професійної підготовки спеціаліста, в умовах університету — спеціаліста-педагога, вчителя.

При цьому особлива увага повинна бути приділена всебічному ідейно-політичному, трудовому і моральному вихованню молодого спеціаліста, підготовки його до громадської діяльності і виховання людей.

Невичерпні можливості для успішного рішення нових завдань, що стоять перед нами, містять в собі **учбовий процес**. Основними компонентами учбового процесу, як відомо, є науковий зміст навчання, діяльність, що навчає і формує вчених-педагогів, та активна пізнавальна діяльність студентів. Тому поліпшувати **якість викладання**, до чого закликав товариш Л. І. Брежнев на XXVI з'їзді партії, можна тільки в комплексі, постійно збагачуючи науковий зміст навчання, вдосконалюючи педагогічну майстерність викладачів і забезпечуючи систематичну пізнавальну активність студентів.

Турбота тільки про одне технічне забезпечення занять, що саме по собі важливо і необхідно, чи про укладення учбового процесу в строгі рамки плануючих документів може створювати тільки видимість його поліпшення. Треба виходити із давно встановленої закономірності, котра вказує на те, що навчаюча діяльність вченого-пе-

дагога являється творчим процесом і що пік творчості досягається в аудиторії або лабораторії при безпосередньому спілкуванні зі студентами. Учбовий процес — процес особистості, індивідуальності, і тому особа ученого-педагога, його наукові досягнення, педагогічна майстерність, людські якості, відношення до студентів визначають врешті-решт успіх викладання і силу формуючого впливу на студентів всього учбового процесу.

Звідси зростає значення системи виховання педагогічних кадрів, підвищення наукової кваліфікації викладачів на кафедрах, постійне вдосконалення їх педагогічної і методичної майстерності.

Для цього існують в університеті методологічні і теоретичні семінари. Але їх ефективність, як показує досвід, буває значно вищою, коли тематика семінарів має безпосереднє відношення до учбового процесу, його змісту, і наукової підготовки спеціаліста. І особливо важливо враховувати таку істину: учасники семінару не повинні бути лише слухачами на заняттях, а зобов'язані самостійно розробляти на семінарі певну методологічну чи теоретичну проблему.

Працює в університеті міський психолого-педагогічний семінар. За 11 років навчання в семінарі пройшли близько 2 тис. викладачів вузів Одеси. Проте участь в цьому семінарі викладачів університету до цього часу була дуже скромною. Очевидно, є сенс створити в університеті окремий семінар з психології і педагогіки вищої школи для

молодих викладачів та аспірантів.

Кафедральні психолого-педагогічні семінари, введені Мінвузом УРСР, не мали чіткої програми і працювали неефективно. Зараз кафедрою педагогіки створена нова програма з педагогіки вищої школи, котра може послужити хорошою основою для наближення цих семінарів до потреб учбового процесу. Якщо згодиться з тим, що учбовий процес в університеті являється творчою діяльністю, то ми маємо право не тільки покращувати передбачене учбовими планами і програмами, але і **експериментувати**, вводити в учбовий процес і перевіряти нове. Так, наприклад, на II курсі біофакультету деканат і кафедра педагогіки ввели експериментальний спецкурс «Основи естетичної культури спеціаліста». Аспіранткою О. М. Кириченко розроблені і опубліковані методичні рекомендації до програми спецкурсу і рекомендації студентам. Результати цього експерименту схвалені редакцією «Вестника высшей школы» і дають підставу рекомендувати аналогічні заходи з естетичного виховання студентів для інших факультетів.

Кафедрою педагогіки планується проведення експерименту на історичному факультеті по посиленню професійно-педагогічної підготовки студентів. Готуємося до читання спецкурсу «Основи педагогічної майстерності».

Гадасмо, що і так званий контроль учбової діяльності викладачів та кафедр треба перевести із паперової сфери в живу творчу дію. Надзви-

чайно зростає ефективність контролю, якщо заняття і екзамени будуть відвідувати і аналізувати проректори з учбової роботи, декани факультетів, завідувачі кафедрами. І не сухий контроль це буде, а вивчення досвіду, узагальнення цінних починань та надання реальної допомоги викладачам і кафедрам. Тоді можна буде оцінювати роботу вчених-педагогів і кафедр не по процентах успішності студентів, а по діючому науковому рівню викладання, бачити реальні проблеми вдосконалення учбового процесу. Покладатись вже тільки на комісії аналізу та інші контролюючі новоутворення — значить відходити від сутності учбового процесу.

Тепер про активізацію пізнавальної діяльності студентів. Є багато засобів для цього: запровадження проблемного викладання — проблемні лекції, проблемні семінари, творчі завдання, колоквиуми, консультації. Та найголовніше полягає в іншому — у формуванні відповідного відношення і глибокого інтересу до навчання, до науки, котра вивчається. Відомо, що вивчення предмету примусове не веде до активності мислення.

Анкетні дані переконаливо показують, що дуже багато студентів працюють над деякими предметами набагато більше, ніж передбачено програмою. Причому працюють заохочено. Їх притягує інтерес до науки, до пізнання. В цих випадках якість знань висока і виховний вплив науки та вченого-педагога надзвичайно ефективні.

На жаль, ми нерідко надаємо перевагу авторитетним

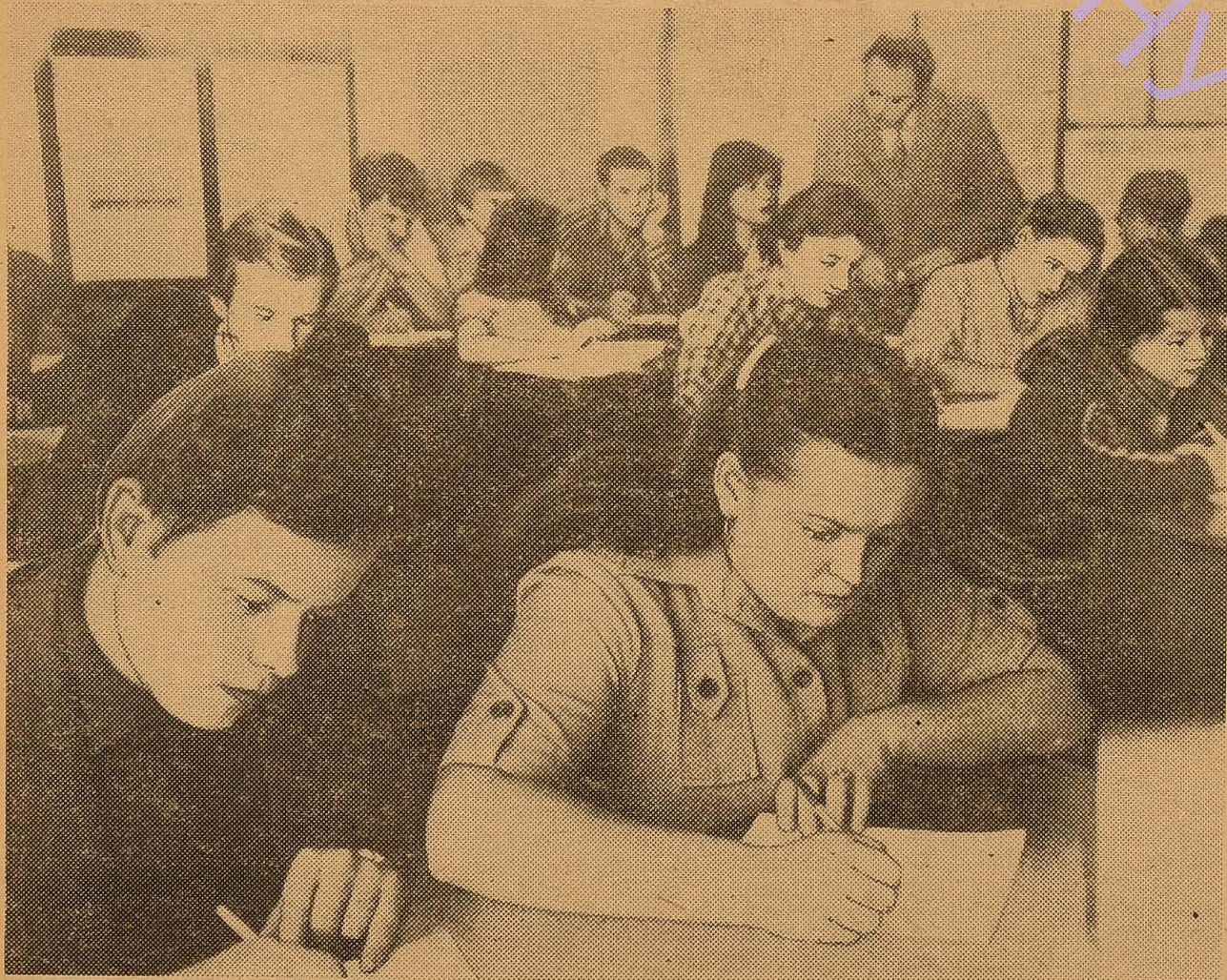
методам — контроль, вимога, загроза покарання. Діяти так набагато легше. А виховати у студентів інтерес до навчання та науки набагато важче. Це дуже велика педагогічна проблема. І її потрібно вирішувати.

Є ще один аспект цієї проблеми: **критерії** оцінки знань студентів. Все ще переважає кількісний підхід: знає чи не знає, все вивчив чи не все. Перевірка переконань, рівня науково-професійного мислення, здібності робити самостійний аналіз, давати оцінку факту чи явищу, про які говориться, — цього ми або зовсім не враховуємо, або враховуємо дуже мало. А головна ж якість спеціаліста визначається не тим, скільки він пам'ятає, а тим, як у нього розвинуто мислення, яка глибина переконань, наскільки він готовий до творчого застосування знань на практиці. І якщо ми в облікові знання не прагнемо виявляти ці якості, то мимоволі штовхаємо студентів на шлях зубріння, виучування.

Кафедра педагогіки повністю тепер зайнята дослідженням проблем педагогіки вищої школи. В минулій п'ятирічці видано понад 70 робіт — монографій, посібників, програм, методичних рекомендацій об'ємом понад 120 друкованих аркушів. Всі публікації були запроваджені в практику. Проте зараз наше завдання полягає в тому, щоб ще **активніше** впливати на учбово-виховний процес в університеті.

І. КОБИЛЯЦЬКИЙ,
зав. кафедрою педагогіки,
професор.

ФОТОІНФОРМАЦІЯ

Юридичний факультет. Ідуть практичні заняття зі спецкурсу державної правової спеціалізації. Тема — «Документаційне забезпечення управління місцевих Рад народних депутатів».

На знімку: на передньому плані студенти V курсу, член КПРС Людмила Хохлова і командир Валерій Панасенков.

Фото М. Рижака.

БОЙОВІ ЗАВДАННЯ НАРОДНИХ КОНТРОЛЕРІВ

Відбулись збори представників груп народних контролерів університету, на яких було заслухано звіт головної групи народного контролю ОДУ. Зі звітною доповіддю виступив голова головної групи, член парткому ОДУ В. ІІ. Ващенко. Він відзначив всезростаючу активність народних контролерів, яка сприяла своєчасному виконанню планів і завдань у галузі учбової, наукової та адміністративної діяльності у світлі рішень XXVI з'їзду КПРС і XXVI з'їзду Компартії України. Головною групою було проведено чимало ефективних перевірок у багатьох підрозділах університету, вона мобілізувала членів факультетських груп і постів НК на поліпшення організації учбового процесу, дотримання трудового законодавства, здійснення режиму економії і бережливості на кожній ділянці роботи. Регулярно проводились рейди-перевірки трудової і штатно-фінансової дисципліни в учбових і наукових підрозділах, здійснювався контроль за строками і якістю введення до ладу нових об'єктів учбового, наукового і соціально-побутового призначення.

На зборах виступили завідувачий науковим сектором головної групи народного контролю Ш. Д. Курмашов,

заступник голови народного контролю, фізичного факультету В. Ю. Мандель, голова групи народного контролю біологічного факультету Л. А. Амонський, голова групи народного контролю геолого-географічного факультету В. К. Татаровський, проректор ОДУ Д. І. Поліщук, секретар парткому університету Л. Х. Калуст'ян.

Аналізуючи роботу головної групи народного контролю, вони звернули увагу на недоліки, які ще мають місце у її роботі, підказали шляхи їх усунення, порадили посилити контроль за виконанням факультетських заходів, спрямованих на поліпшення підготовки спеціалістів для народного господарства.

Збори одностайно визнали роботу головної групи народного контролю за період з травня 1980 року по травень 1981 року задовільною. Збори обрали членів головної групи народного контролю на заміну вибувшим.

Прийнято постанову, спрямовану на подальше поліпшення роботи головної групи народного контролю ОДУ, мобілізацію всіх членів факультетських груп і постів НК на виконання планів, зобов'язань і завдань у світлі історичних рішень XXVI з'їзду КПРС і XXVI з'їзду Компартії України.

дитячому садку № 5, бійці загону брали участь у рейдах ДНД.

І хай незвично гуділи від втоми руки, хай коротким був сон, ми назавжди запам'ятаємо ці незабутні дні праці, коли відчували себе часткою великого колективу.

О. СЛОК,
командир загону
«Кристал».

НЕЗАБУТНІ ДНІ ПРАЦІ

вання були марними, кожен боєць у найкоротший час оволодів певною будівельною спеціальністю.

...Швидко промайнув час. Здавалось, що нещодавно ми розпочали роботи на будівництві теплотраси, на бетонних

полях, і ось... фініш. Настав час підвести підсумки. А зроблено бійцями «Кристалу» чимало! Засвоєно капітало-вкладень на суму 60 тис. крб. Значну роботу провів загін і в галузі громадсько-політичної роботи. Бійцями

загону проведено 40 політінформацій, прочитано 36 лекцій для робітників ПМК-205, зібрано 12 тонн металобрухту, агітбригада виступила з 18 концертами, надали шефську допомогу школі № 1 м. Білгород-Дністровський о,

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

КОЖЕН з бійців нашого будівельного загону «Кристал» до виїзду на місце дислокації загону — Білгород-Дністровської птахофабрики — мало що знав про справу, яку повинен був зробити кожен і весь загін в цілому. Відверто кажучи, було тривожно: а раптом не справимось із поставленими завданнями? Тільки ці хвили-

Агітпохід «Урожай-81», в якому брали участь студенти ОДУ, завершився.

39 студентів читали лекції на різні теми і виступали зі своєю концертною програмою. Так, у Болградському, Красноокнянському, Кілійському, Біляївському, Ізмаїльському, Миколаївському районах області було прочитано більше 1100 лекцій. Найбільший внесок у цю справу зробили студенти механіко-математичного факультету. Вони прочитали 700 лекцій і показали трудівникам області свою оригінальну концертну програму.

На польових станах, у ремонтних бригадах, на фермах під час обідньої перерви і після напруженого трудового дня — звучали вірші В. Маяковського, Б. Окуджави, Р. Рождественського, російські та українські народні пісні, пісні радянських композиторів.

Підтримавши ініціативу студентів історичного факультету: «Лекторську майстерність студентів — у трудові колективи», всі учасники агітпоходу активно включилися у пропаганду матеріалів XXVI з'їзду КПРС і XXVI з'їзду Компартії України. Назвемо прізвища кращів з кращів: Тетяна Гуз-Качаловська, Лідія Стасюк, Регіна Новицька, Тетяна Полтавчук, Загинайло Юрій та інші.

М. БАРКАН,
студент IV курсу,
мехмату.

ЗМІЦНЮВАТИ ЗВ'ЯЗОК НАВЧАННЯ З ЖИТТЯМ

На відміну від минулих років педагогічна практика на РГФ проводиться не тільки в місті Одесі, але і в сільських школах — в експериментальній школі с. Шабо (Білгород-Дністровський р-н), в першій середній школі Білгорода, в середній школі Роздільної. Саме ця нова географія розміщення педпрактики в сільських школах наближає підготовку студентів, котрі йдуть на педагогічну практику, до тих районів, в яких вони будуть працювати через рік. Зв'язок навчання з життям почався з перших же днів нового учебного року. Студенти приїхали, наприклад, в Шабську сільську школу 30 серпня, а не 1 вересня, як це було раніше. Директор школи, що здав раніше кандидатський мінімум з педагогіки в ОДУ, А. М. Бабкін, розповів їм про історію села, про його господарство, культуру. Студенти мали можливість до початку навчальних занять оглянути село, відоме всьому Радянському Союзу і навіть за його межами своїм виногардарським радгоспом, що носить ім'я «Шабо», своїм багатогалузевим колгоспом-мільйонером ім. В. І. Леніна, своїм рибним господарством.

Проте найцікавішим і найвразливішим в цьому величому архітектурному ансамблі виглядає нова школа, на побудову якої не пошкодували засобів колгоспи і завод села. На будівництво школи витрачено близько 1 млн. крб. Студенти побачили справжній палац науки. Довгий, оточений садом, з якого ніби виростають чотири корпуси учбових кабінетів та аудиторій. Перші класи мають свій сектор — комплекс учбових та побутових кімнат, пристосованих тільки для малюків. Для дітей інших та інших класів теж є свої корпуси, добре обладнані учбові кабінети. На них колгоспи і завод витратили кілька десятків тисяч крб, що дало можливість

обладнати кабінети новітніми технічними засобами навчання. Одеський університет передав Шабській середній школі 27 навчальних машин. Школа с. Шабо з поглибленим вивченням математики може бути також базою не тільки для вивчення іноземних мов, але і математики.

Зв'язок студентів з життям почався з перших же днів нового учебного року. Як і в усіх школах Радянського Союзу, урочистості по відкриттю учебного року почались святом Першого дзвінка для першокласників. Свою групу привів на перший дзвінок Шабський дитячий сад. «Теремок» — кращів в області, як визначили спеціалісти. На урочистій лінійці вишикувалось понад 990 учнів школи. Цього ранку сюди прийшли нарядні діти колгоспників і робітників. Ті, що далеко живуть, приїхали на автомашині, які стоять своїм строем поряд, дехто приїхав на велосипеді на мотоциклі. Всі ці риси нового побачили студенти-педпрактиканти, що чекали разом зі своїми учнями, до яких вони вже прикріплені.

На свято Першого дзвінка прийшли кращів представники колгоспів, заводу, радгоспу. Ці знатні люди — батьки учнів. Серед них були присутні: Герой Соціалістичної Праці зав. тваринницькою фермою Ф. С. Хряпченко, голловний агроном радгоспу «Шабо», А. М. Димов, секретар парторганізації рибколгоспу «Зоря» В. І. М'ячина, представники інших організації. Фізкультурний зал школи вмістив понад тисячу осіб. Перший дзвінок вітали батьки, вітали з трибуни спортивного залу, в коридорах, на сходах. Всі дорослі діти села Шабо — тобто 10 тисяч осіб — зібрались сьогодні тут. Студенти знали, що із маленького села, яким було Шабо в 1940 році, роно виросло у визначний сільський центр. Перед присутніми

виступив також представник кафедри педагогіки ОДУ.

Студенти V курсів познайомились і з активістами школи — секретарем парторганізації, вчителями, батьками, комсомольцями. Бачили, як покладали квіти до пам'ятника В. І. Леніна кращів комсомольці, піонери та жовтенята школи: Ірина Вознюк, Лариса Кутиркіна, Ольга Антипова, Світлана Копайгородська, Олексій Новицький та інші. Від комсомольців школи учениця 10 класу Ольга Бортник подякували Комуністичній партії, Радянській державі, батькам за турботу, яку вони надають школі і всім дітям, піклуючись про їхнє життя та навчання. Подякували і вчителям — за великий світ науки.

Право дати перший дзвінок доручено учням 10-х класів Валентині Топал та Сергію Шишкову.

Друга година нового учебного року в школі була присвячена Ленінському уроку. Його вели Герой Соціалістичної Праці, викладач ОДУ, секретар парторганізації колгоспів, заводу та радгоспу.

Намічаючи свої індивідуальні плани на два місяці, студенти РГФ тепер враховують глибоке вивчення цих рішень партії, необхідність роз'яснювати їх як можна зрозуміліше дітям, підвищити успішність учнів та свою кваліфікацію, покращити виховну роботу, підготовку школярів до громадсько-корисної праці тощо.

10 вересня учні школи вїхали під керівництвом студентів на збирання врожаю винограду — і в цьому проявляється конкретний зв'язок з життям колгоспу та радгоспу. Зібрати без втрат відмінний урожай — це екзамен для студентів, бо треба, не перериваючи учбових занять в класах, готувати учнів до праці на виноградниках. Праця буде проходити дуже цікаво і для духовно-

го розвитку учнів: за пропозицією Сергія Рахубо та Лідії Радзівської (комсорга групи студентів) вирішено підготувати тексти та словники, які можна успішно використовувати у розмові на винограднику — тобто вести розмови на побутові теми. Добре, що студенти живуть в одному інтернаті з учнями і будуть налагоджувати позакласну роботу серед учнів і на місці їхнього проживання. Викладач англійської мови Г. Г. Молдован підготувала текст англійською мовою про минуле, сучасне та майбутнє с. Шабо, який призначено для учбових класних і позакласних занять. Студенти вже почали використовувати «Гру в екскурсоводів» (також з навчальною метою) — учень розповідає текст своїм однокласникам. Цей текст можна повернути і по-іншому, використовуючи його для екскурсовода на випадок приїзду в с. Шабо іноземців, (а вони бувають тут часто), які розмовляють англійською мовою. І це теж одна із форм зв'язку навчання з життям.

Учителька Л. Г. Міллер веде цікаві уроки англійської мови в класі, в неї цікаві різноманітні позакласні та позащільні форми занять. Студенти Л. Флоря, С. Рахубо, І. Варварина, Л. Радзівська, Г. Балакир, Є. Розанов в своїх індивідуальних планах намітили провести значну підготовку до XIX з'їзду ВЛКСМ та до з'їзду ЛКСМ України, до 60-річчя піонерської організації ім. В. І. Леніна. Вони закликають студентів інших курсів факультету провести педпрактику якнайкраще, пов'язавши її з виконанням рішень Комуністичної партії.

Керівники педпрактики:
В. РУЖЕЙНИКОВ,
доцент,
А. КУКЛІНА,
ст. викладач.

До 125-річчя з дня народження

ІВАН ФРАНКО НА ОДЕСЬКІЙ СЦЕНІ

Великим патріотом рідної землі, невтомним пропагандистом дружби народів, інтернаціоналістом відзначається життя, творчість, громадська діяльність Івана Франка. Драматургія і театр посіли чільне місце в його житті, творчих і наукових інтересах. У театрі він бачив громадську трибуну, школу життя. Звідси й випливають ті високі вимоги, які він ставить перед театром, перед його діячами. За глибоким переконанням Франка: «Хлібом насущним театру справді народного, справді спосібного до зросту і розвитку, повинні бути свої штуки, де би виводились такі люди, яких ми бачимо, такі інтереси і колізії драматичні, яких ми самі є свідками, які відбиваються на нашій власній шкурі». Не заперечуючи звернення театру до історичного минулого, Франко цілком слушно вважає, що наріжним каменем кожного театру має бути сьогодення. Театр має «зображувати всі верстви і поодинокі, і в їх взаємнім діланню одна на одну».

«Драма то моя давня страсть», — пізніше зізнавався письменник. Перші проби пера в драматургії припадають ще на юнацькі роки та найбільшого Івана Франко як драматург досягне в кінці 80-х та 90-х роках минулого сторіччя, коли з'являться такі твори, як «Украдене щастя», «Учитель», «Рябина», «Сон князя Святослава»... Письменник збагатив українсь-

ку дожовтневу драматургію новими темами, мотивами, образами, новими прийомами психологічного письма. Своїми п'єсами Іван Франко розширив ідейно-тематичні горизонти української дожовтневої драматургії. Кращів з його драматичних творів ввійшли до світової скарбниці мистецтва.

Цілком зрозуміло, що Одеса, як місто високої театральної культури, не могло не звернутись до творчості великого Каменяра. До речі, заслуговує на увагу така тема, як Іван Франко і Одеса. Тим паче, що письменник особисто бував у нашому місті, листувався з його діячами. Першу спробу, спробу цікаву в цьому напрямку, зробив на сторінках «Наукових записок» університету доцент Микола Павлюк.

Перше знайомство одеського глядача з Франком відбулось не як з драматургом, а прозаїком.

В кінці 20-х — на початку 30-х років наш театр опери і балету поруч з відомими класичними операми і балетами російської і зарубіжної музики (Чайковський, Римський-Корсаков, Мусоргський, Бородин, Верді, Бізе, Леонкавалло, Гуно, Пуччіні і інші), прагнути збагатити репертуар творами про сучасність, ставить на своїй сцені такі оперні та балетні спектаклі, як «Орлиний бунт», «Розлом», «Дума чорноморська», «Лід і сталь», «Кармелюк», «Яблуневий полон», «Десять днів світового струсу», «Білий

рейс», «Червоний мак», «Дні Європи», «Гори рушилися», «Пан Канювський» і інші.

В театральному 1929—1930 сезони було поставлено оперу Б. Лятошинського «Захар Беркут». (Нині в окремих театрах вона йде під назвою «Золотий обруч»). Пафос героїчної боротьби наших предків тринадцятого сторіччя проти монгольських завойовників Батия, заклики до єдності народу у боротьбі за свою незалежність, чим сповнена відома повість Франка, заповнили композитора, і він створив справді величне полотно. За мотивами повісті лібретто написав відомий театрознавець і драматург Яків Мамонтов. Постановку в Одесі «Захара Беркута» здійснив режисер С. Бутовський, диригент С. Столерман, художник І. Назаров. Танці поставив тоді П. Вірський, майбутній керівник відомого державного ансамблю танцю УРСР.

Постановником і виконавцем «Захара Беркута» на одеській оперній сцені вдалося розкрити ідейно-художній пафос твору, через вузлові конфлікти розкрити характери персонажів, а саме мудрість і патріотизм Захара Беркута (арт. С. Ільїн), нескореність Максима Беркута (Ю. Кіпаренко-Доманський), вольовість Мирослави (О. Жуковська), егоїзм, людина-оненависництво Тугара Вовка (В. Снібровський). Вистава відзначалась монументальністю, театральністю, особливою згуртованістю досягли народні хори в спектаклі.

1939 рік... Західноукраїнські

землі, звільнившись від окупації білополяків, ввійшли в братній союз Країни Рад. Прагнути відгукнутися на цю визначну подію нашого народу, Одеський театр юного глядача імені Миколи Островського заходжується над виставою «Борислав сміється» — Івана Франка, твором, що розкриває перші кроки організованої боротьби робітництва за покращення свого життя. Виключна складність роботи театру полягає насамперед в тому, що повість Франка стала хрестоматійним твором і в кожного юнака чи юнки виробилось своє бачення твору, його образів. Інсценізація була замовлена літераторам А. Недзвідському, О. Юхнову та В. Мілешко. Авторам інсценізації вдалось в основному розкрити провідні тематичні лінії повісті.

Вистава була схвально сприйнята молодими глядачами. Особливо ефектною була кінцівка, коли на фоні пожежу стверджувалась думка: Борислав то ми, робітники. Стверджувалась віра робітничого класу в свою силу, віра в те, що майбутнє за робітниками. З тих, хто бачив тоді спектакль, найбільше запам'ятали Бенедя Синицю у виконанні Івана Полетаєва.

Перед війною вже були перші спроби в Одесі звернутись до драматургії Івана Франка. Тоді болгарський театр в Одесі постави п'єсу «Украдене щастя». Виставу цієї ж п'єси у виконанні пересувного театру мені довелося побачити в при-

міщенні нині клубу Профтехосвіти.

По-справжньому, не боїмося сказати — сценічно довершено, знайшла ця п'єса Франка своє втілення на сцені театру ім. Жовтневої революції.

Ця вистава в усій своїй переконливості розкривала трагедію галицького села, поневоленого чужими і «своїми» гнобителями.

Вистава «Украдене щастя» на сцені нашого українського театру була великою творчою перемогою.

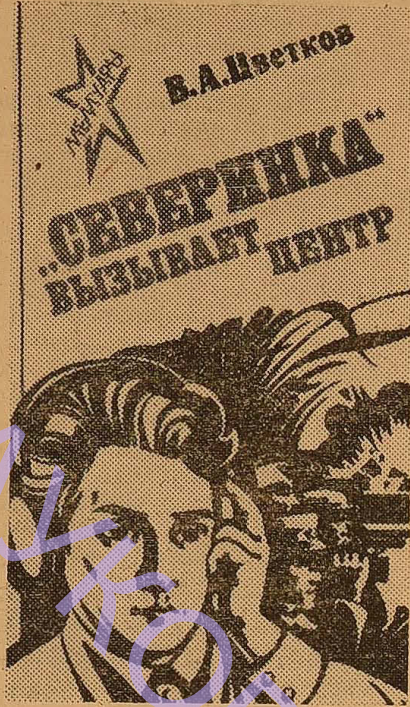
Пізніше театр ім. Жовтневої революції ще раз звернувся до Івана Франка, 1962 року поставивши інсценізацію Ю. Бобошка і А. Драка відомої повісті «Для домашнього вогнища». Одеський глядач з неослабним інтересом сприйняв цю психологічну драму. У спектаклі були зайняті Л. Задніпровський, Т. Ходаченко, Л. Савицький та інші, режисер спектаклю Л. Зайцев, сценографія М. Маткевич.

В свій час самодіяльний колектив с. Маяки Красноокнянського району поставив п'єсу Івана Франка «Будка, черга 27», в якій відтворено мужню постать жінки-месниці за пограну честь, за знівечене життя. Зі спектаклем гуртківці з успіхом виступали в районі і ряді сусідніх сіл.

Перегорнувши сторінки зрушення одеських митців до художньої спадщини Івана Франка, відмітимо, що у добру пам'ять про Каменяра вписано ряд цікавих сторінок.

П. МАРКУШЕВСЬКИЙ,
доцент Одеського
університету, кандидат
філологічних наук.

ЗАПИСКИ РОЗВІДНИКА

Василь Опанасович Цветков — у минулому кадровий офіцер, розвідник, народжений сорока двома бойовими нагородами. Випускник Одеського держуніверситету, він вже декілька років працює тут, керує редакцією «Вища школа» при ОДУ. Його перу належать книги «Дневник партизанського розвідника» та «Своими глазами».

У новій книзі «Северинка» вызывает центр» автор продовжує розповідь про склад диверсійно-розвідувального загону спеціального призначення, Герої В. О. Цветкова живуть і діють в умовах, які вимагають найвищого нервового та фізичного напруження. Добре навчені спеціальним

діям ведення розвідки у ворожому тилу, оснащені радіотехнікою та зброєю, вони були закинуті у лігвище фашистського звіра у 1942 році, коли гітлерівські полчища рвалися до Волги, а їх південне крило прагнуло зачепитися за головний Кавказський хребет. Це був важкий час для нашої Батьківщини.

У такій виключно складній для Батьківщини ситуації, у західних областях Білорусії та України, за сотні кілометрів від лінії фронту з'являється загін радянських військ. Змучене фашистськими окупантами населення бачить, що дух радянського народу не зломлений, народні месники б'ють ворога.

...То тут, то там вибухають залізничні майстерні, електростанції, залізні дороги. Народні месники заважають фашистам знущатися над жителями окупованої території, дають знати гітлерівцям, що не вони господарі на радянській землі. Діяльність загону піднімає моральний дух місцевих жителів, вселяє в них віру у перемогу радянської Вітчизни.

У книзі наведені яскраві приклади мужності і стійкості не тільки радянських людей. Автор показує героїчну боротьбу польських та чехословацьких патріотів — це підвищує політичну значимість книги, посилює її інтернаціональне звучання. Не можна не захоплюватися і особою самого автора мемуарів — політпрацівника, а потім і командира загону. У

найскладніших умовах роботи в тилу ворога він не втрачає самовладання, чітко бачить поставлену керівництвом ціль, вмів і впевнено веде загін до виконання поставлених завдань.

Обрана форма розповіді — через виписки із щоденника — дає можливість читачу глибше пізнавати зображувані події, поєднувати їх з ходом всенародної битви проти німецького нашествия, зрозуміти настрій автора у різні хвилини нелегкого життя у ворожому тилу; зрозуміти, що герої, про яких йде мова у книзі, — це живі люди, кожен зі своїми особливостями, переживаннями і сподіваннями. Не забути образи героїв-партизанів, зображених у книзі: В. Дерунової, А. Строева, В. Саханевича, К. Ключової, В. Олексійчика, загиблих В. Шиш, Ф. Шалоті і багатьох інших, які витримали всі випробування. Це були люди залізної волі, непохитні комуністи і комсомольці. Автор прославляє високі моральні якості радянських людей: самовідданість, героїзм, патріотизм, оптимізм.

Нема сумніву, що перед нами дуже необхідна книга, яку з великим інтересом і користю прочитають не тільки молодь, а й старше покоління, співробітники університету, які добре знають Василя Опанасовича — автора книги.

Г. ДЕДЯКІН,
полковник у відставці,
у минулому розвідник,
начальник відділу ОДУ.

ЛЮБИТЬ ПОЕТ ДОРОГИ

Іван Драч — один з найвідоміших українських поетів. Його творчість добре знана й у загальносоюзному масштабі. У перекладах різними мовами одна за одною його книжки виходять у братніх радянських республіках, у країнах соціалістичної співдружності.

Він — з тих поетів, що люблять дороги, зустрічі, відкриття нових людей. Йому постійно потрібні ці враження, вони живлять його поезію, збагачують її новими мотивами. «Американський зошит», що вийшов у видавництві «Молодь», у цьому відношенні — типова для Драча книга. Її народжували ті враження, які полишили у поетовій душі зустрічі, розмови, обличчя, пейзажі і настрої, вивезені з-за кордону. У книзі поєдналися точність репортажної замальовки й інтимна довірливість щоденника, політична публіцистика з її неодмінними атрибутами

— іронією, сарказмом, лаконічністю.

Америка побачена пильним поетовим поглядом у яскравих деталях з несподіваними образними аналогіями, осмислена під різними кутами зору. Драч вільно почувався в усьому цьому матеріалі, бо він нині є одним з «найсоціологічніших» наших поетів.

Він глибоко освічений, добре знається на сучасній світовій поезії (перекладав багатьох поетів ХХ століття), і це не могло не накласти свій відбиток на його віршах.

Звичайно, він просто не був би самим собою, аби в цій книжці ми не зустріли перекладів з американських поетів, віршів, присвячених складним філософським проблемам, нав'язаним урбанізованими американськими пейзажами, музеями і зустрічами з діячами культури і мистецтва.

Значне місце у цій книзі

посідає драматична поема «Зоря і смерть Пабло Неруди». В ній щедро використано документальний матеріал із життя видатного чилійського поета. Увага тут сконцентрована на визначних етапах біографії Неруди. Автор подає в переліку дійових осіб поеми таку його характеристику: «Поет — доля, а не професія».

Поема позначена обов'язковими для Драча символами й алгоріями, публіцистично загострена. Життєва фактографія Пабло Неруди дає авторові матеріал для широких соціальних узагальнень про обов'язок поета, як громадянина своєї країни, рупора її прогресивних сил.

Отже, нова книга Івана Драча, в якій він постав перед читачами на повен зріст в уже звичних для нього художніх якостях і в якостях нових, набутих у продовж останніх років.

М. СЛАВОШПИЦЬКИЙ.

З початком навчального року знову гостинно відкрились двері залу щотижневих переглядів нової літератури у науковій бібліотеці нашого університету.

Серед численних книг, отриманих бібліотекою, особливо цінні:

Збірник «Коммунист». 1976—1980» (М., Правда, 1981), до нього включені раніше не відомі документи К. Маркса, Ф. Енгельса і В. І. Леніна, передові і редакційні статті, публіцистичні матеріали та нариси, які побачили світ у журналі «Коммунист» за роки, які минули після XXV з'їзду КПРС (1976—1980).

До трохтомника «Избранные произведения» Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР товариша Л. І. Брежнєва (М., Политиздат, 1981) включені праці, які відносяться до 1964—1981 років. Перший том охоплює період 1964—1970, другий — 1971—1975 і третій — 1976—березень 1981 року.

Включені до трохтомника доповіді, промови, статті товариша Л. І. Брежнєва дають повну уяву про політичну лінію Комуністичної партії Радянського Союзу, спрямовану на розвиток виробничих сил нашого суспільства, неухильне підвищення на цій основі благоустрою і культури радянських людей, на удосконалення соціалістичної демократії і зміцнення братерської дружби всіх народів СРСР, на зміцнення оборонної могутності Країни Рад і забезпечення миру і міжнародної безпеки.

Видання трохтомника допоможе глибше засвоїти актуальні питання марксистсько-ленінської теорії, внутрішньої і зовнішньої політики КПРС і Радянської держави. Перший том стенографічного звіту «XXVI съезд Коммунистической партии Советского Союза 23 февраля — 3 марта 1981 года» (М., Политиздат, 1981) охоплює вісім засідань, починаючи з ранішнього 23 лютого 1981, закінчуючи вечірнім засіданням 26 лютого 1981 року.

Поради лікаря

СТЕРЕЖІТЬСЯ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ

Влітку і восени особливо зростає небезпека виникнення гострих шлункових захворювань. До шлункових інфекцій належить дизентерія, черевний тиф, токсикоінфекція, холера та ін. Збудник кишкових інфекцій — мікроб потрапляє на харчові продукти, овочі, фрукти, і через їжу у шлунок, де він живе й розмножується, викликаючи тяжке захворювання. Часто можна бачити, як вживають непомиті фрукти та овочі. Цього не можна допускати. Небезпечно вживати без теплової обробки молоко, молочні продукти, м'яси напівфабрикати, особливо фарші. Зіпсовані продукти — це сприятливе середовище для розмноження хвороботворчих мікробів. Молоко треба обов'язково кип'ятити, простоквашу, сир використовувати для страв, що піддаються термічній обробці. Овочі і фрукти перед вживанням слід мити у проточній воді і обливати кип'ятком. Джерелом кишкових інфекцій може бути вода річок, озер, а тому воду з відкритих водоймів не можна використовувати для миття посуду, овочів та фруктів.

Важливим заходом профілактики кишкових захворювань є знищення мух, які переносять інфекцію на продукти харчування і речі, що нас оточують.

Якщо ж таки сталося захворювання, слід пам'ятати: захворювання починається з прихованого періоду, який триває від кількох годин до 7—20 днів. Потім людина відчуває слабкість, головний біль, зникає апетит. Останнім часом більшість кишкових захворювань проходить у легкій формі. Хворі не завжди вважають за необхідне звернутися до лікаря, займаються самолікуванням. Безсистемне лікування призводить до хронічних кишкових інфекцій, з якими не легко боротися. Така людина стає небезпечною для оточуючих. Ось чому, коли виникає підозра на гостре кишкове захворювання, слід негайно звернутися до лікаря. Тільки він допоможе встановити правильний діагноз і призначити правильне лікування.

І. ГЛУЩЕНКО,
лікар.

ГАВАНА. Будівництво найважливіших промислових об'єктів республіки Компартія Куби і уряд довірили молоді. Транспарант з написом «Ударна молодіжна будова» зустрічає при в'їзді і на будівельний майданчик текстильного комбінату — найбільшого підприємства галузі, який споруджується при технічному сприянні Радянського Союзу в місті Сантьяго-де-Куба.

Сьогодні на будові, що розкинулася на площі в 44,3 гектара, виконано більше половини обсягу робіт.

Промислових підприємств таких масштабів немає в жодній країні Латинської Америки.

БУДАПЕШТ. «Банком ідей» називають в Угорщині об'єднання «Творча молодь», яке покликане сприяти діяльності молодих винахідників і

раціоналізаторів. Його завданнями є надання матеріальної допомоги молоді у здійсненні творчих задумів, організація консультацій з питань авторського права, реєстрація патентів, сприяння впровадженню винаходів і раціоналізаторських пропозицій у виробництво. Актив новаторів об'єднання склався з учасників щорічних конкурсів молодих раціоналізаторів, які проводяться угорським комсомолом.

Редактор В. НИКОЛАЄВ.

Японська громадськість протестує проти нейтронної бомби.

Фото ТАРС.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).